

ПИТАННЯ ПРО СЕНС ЩАСТЯ

Коли людина задумується про сенс щастя, то це може стати початком її заняття філософією. Запитуючи про щастя, вже байдуже спеціалістом якої області ти є. Бо стався перехід за межі надбаного знання і опинення в тому, де ти не знавець. Гуманітаріям часто видається, що їх можливість бути «приблизними» наділяє привілеєм знати і говорити про щастя. А люди точних наук і не проти не займатися непомітним. І все ж таки, що воно таке? І чи варто задумуватись про сенс щастя?

Цікавий підхід до щастя зробив В. Винниченко. Посередництвом своїх героїв (літературної вигадки), прочитав власне розуміння щастя. Читання В. Винниченка нагадує досвід Аристотеля, проте не повторює його. Український прозаїк мріє про щастя – знає, що воно нездійснене.

Розділивши людей за прошарками, В. Винниченко має метою не показати різницю між бідними і багатими, а прагне ствердити відсутність спільного щастя для всіх. Питаючи у бідних про щастя, героїня мислителя чує, що воно в грошах, здоров'ї, сексі. І робить висновок, що щастя в тому, що бракує людям. При цьому помічає, що бідні при питанні про щастя бачать в цьому знуцання і зляться. Багаті бачать в запитуванні про щастя порожню балачку, проте задля його досягнення хочуть позбутися ідіотів і заздрісників. Вони повністю орієнтовані на заробіток, проте не думають, що щастя в грошах. І прошарок бідних і багатих – інтелігенція, захлинаючись цитатами, називає щастям вчинок і братерство. Смакуючи цю тему, політики, письменники, священники багато позують, проте вряд чи відмовляться від того, що бракує людям чи зникнення «злюк».

Затримуючи погляд на інтелігенції, В. Винниченко надає окреме слово священнику, комуністу і письменнику і показує, як виділяючи різні місця для щастя, вони приводять його в одне. Чи його буття на небі, чи в світлому майбутті чи в незнанні – не тут щастя. І нам, живим, краще про нього забути.

Цікаво було почути про щастя, зануривши свідомість в сім'ю і надати час на вираз жінці, чоловікові, дочці і сину. Так все просто – жінка думає, що воно настає тоді, коли позбутися побуту і не робити щоденне, чоловік вважає за щастя мати роботу і смачну вечерю. Дівчина буде щаслива, коли одружиться з багатим, відомим і вродливим. Хлопець при можливості кари горішніх (а значить кривдників).

Та всі люди, об'єднані в сім'ї і розділені по сім'ям, так само об'єднані спеціальностями, шарами – будь-яким «пафосом дистанції» і цим же розкидані, щирі в одному – щастя, яке бачиться «певним» – не чиєсь, від нього не

відкраєшся. І так само завжди криється в чомусь, що близьке щастю, проте ним не є.

Так В. Винниченко пережив розуміння того, що щастя загального для всіх і справді не існує, проте є саме щастя. Отже, воно всезагальне і тому особливе для кожного. Всі без винятку і без назначених установ розуміють при запитуванні про щастя, за що йде мова. З кожним можна говорити про нього. Тому гонитва за загальним щастям і є головним нещастям людини. Це стурбованість фантомом, захват фата-морганою. А нескінчене осмислення і переживання щастя і є смирення з ним.

Якби була можливість додати до анкети героїв В. Винниченка таку категорію, як українці і надати їм розмисел про щастя – без натхнення і політичного супротиву – щоб вони говорили? А чути було би – що значить бути ним. Яку долю нести.

Задумуючись про сенс щастя, люди відразу відкривають своє положення. Якщо ти при розкоші – будеш прагнути певності. Адже коли багатій потрапляє на чергу до онколога, він розуміє, що накопичення злетять і палахне щастям бідняка. Якщо зараз ти в лахмітті – будеш триматися коштів. Та коли бідняк виграє в лотерею – відразу стикається із заздрістю – пізнає щастя багатія. Інтелігенту не залежно від «далечини» його щастя, задирати носа. Тому йому подавай об'єднання. Хоча зустріч з «ідіотом», так само як і хворобу, мусиш бороти самотньо. Проте всі без перипетій і «виїмок», вперше і востаннє, прагнуть буття – того, що є. І тільки після впадають у злидні, розкоші чи догми.

В. Винниченко так не думав. Він вказував на те, що люди живуть разом через проказу і автоматичну необхідність вижити. Це не їх примха не бачити щастя і толочити один одного. Це примус. Тому про щастя можна питати і говорити, проте краще не прагнути його.

Людина не знавець щастя, а його носій. Тому саме по собі залишаючись беззастережним, для кожного окремо, до кінця, воно буде сумнівним. От і В. Винниченко сумнівався ним, ствердив безоглядність щастя, проте таким не залишив.

Павловська О. В.

*Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова, к.ф.н., доцент
м. Київ, Україна*

ФОРМАЛЬНА ДІАЛЕКТИКА Ч. ГЕМЛІНА

Ч. Гемблін – австрійський логік та філософ, засновник одного з напрямків теорії аргументації – формальної діалектики. В роботі «Fallacies» («Помилки»), яка вийшла друком у 1970 р. Ч. Гемблін запропонував термін «формальна діалектика». Основні ідеї Ч. Гемліна були витоком витлумачення багатьох питань в межах сучасних неформальних досліджень.

Сучасна неформальна логіка постає у якості певної альтернативи сучасній формальній логіці, яка виросла на базі критики формальної логіки. Цей процес